

NOVÝ SPIN-OFF SE ZAMĚŘÍ NA LÉČBU PACIENTŮ S PORUCHOU HYBNOSTI

Univerzita Palackého v Olomouci se může chlubit další spin-off společností. Je jí firma Sensum Communem Rehabilitace spol. s r.o., která si dala za cíl uvést na trh novou generaci jehel určených pro rehabilitační elektroakupunkturální metodu Ac-tive ENF vyvinutou doktorem Peterem Olšákem.

Metoda Ac-tive ENF, kterou vymyslel absolvent Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci Peter Olšák s jeho týmem, spočívá v aktivaci akupunkturálních drah pomocí elektroakupunktury. Donedávna byla metoda aplikována u pacientů s poruchou hybnosti nebo pacientů s bolestmi pohybového aparátu. V posledních týdnech se však využití technologie značně posunulo a P. Olšák zaznamenává pozitivní výsledky u pacientů s kompletním přerušením míchy. K ověření a dalšímu vývoji technologie došlo ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UP za podpory Vědeckotechnického parku UP (VTP UP) v rámci projektu Proof of Concept financovaného Technologickou agenturou České republiky.

„Při řešení projektu jsem velmi ocenil spolupráci s Vědeckotechnickým parkem UP. Díky kvalitnímu zázemí se podařilo v projektu realizovat vše potřebné včetně financování. Spolupráce mi umožnila se naplno věnovat výzkumu a nemusel jsem řešit žádnou přehnanou administrativu. Vřele doporučuji využít tento typ projektu a posunout Váš záměr směrem ke svému cíli.“ hodnotí vývoj projektu a spolupráci s VTP UP P. Olšák.

Díky projektu TAČR GAMA 2 vznikla nová generace jehel s vyšší účinností až o 30–40 %, větším komfortem pro pacienta a nižším rizikem nežádoucího vytržení jehly při aplikaci. Nový typ jehel Ac-tive aktuálně prochází fází certifikace. P. Olšák je přesvědčen, že metoda s využitím nových jehel bude ještě účinnější.

Aktuálně je v péči P. Olšáka 12 pacientů s vážným poškozením míchy. Tito pacienti jsou dlouhodobě upoutáni na invalidní vozík s nulovou prognózou obnovy funkce pohybu, nicméně již po prvních aplikacích metody Ac-tive ENF zaznamenávají pozitivní fyziologické reakce. Mezi těmito pacienty je např. šestnáctiletý chlapec, kterého v lese zavallily klády, a v důsledku přerušení míchy ochrnul od pasu dolů. Již po několika aplikacích technologií P. Olšáka dokáže chlapec pohnout pánví a dá se předpokládat další pozitivní vývoj v jeho zdravotním stavu.

Podrobnější popis metody Ac-tive ENF je k dispozici v názorném videu, které vzniklo ve spolupráci s olomouckou produkční agenturou StoryFactory. Projekt inovativních jehel pro využití k metodě Ac-tive ENF si v loňském roce odnesl nejvyšší ocenění v soutěži Transfera Technology Day.

Nedávno podepsaná licenční smlouva mezi společností Sensum Communem Rehabilitace spol. s r.o. P. Olšáka a Univerzitou Palackého v Olomouci stvrdila oficiální vznik spin-off společnosti. Projekt Ac-tive ENF v kombinaci s novou generací jehel je tak skvělým příkladem toho, kam až se může nápad na inovativní řešení posunout. VTP UP bude i letos vyhlašovat interní výzvu Proof-of-Concept pro vědecké týmy UP. Vyhlášení výzvy je plánováno na 1. července 2024. Aktuální informace najdete na webu: <https://www.vtpup.cz/proof-of-concept>.

Lucie Bačík Goryczková
PR a Marketing Manager
Vědeckotechnický park,
Univerzita Palackého v Olomouci
foto archiv UPOL

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JE MÍT CHUŤ DĚLAT VĚDU UŽITEČNOU

Oddělení transferu technologií CATRIN má novou posilu. Je jí Jiří Navrátil, který donedávna propojoval vědu a průmysl v rámci aktivit firmy UNICO, jež v této oblasti patří k tuzemským lídrům. Někdejší výzkumník se komercializací výzkumu začal věnovat po absolvování Ph.D. studia, první zkušenosti získával na londýnském Imperial College a jejím centru transferu technologií Imperial Innovations. Následně působil jako technologický skaut také na Cambridge Enterprise.

Co vás přimělo změnit působiště? Čím vás oslovila CATRIN?

CATRIN na mě zvenčí vždy působila jako velice silný hráč ve vědě. Nedávno jsem se přestěhoval do Olomouce, takže mi práce

pro toto vědecké centrum přišla jako ideální volba. Provádí se zde skutečně super výzkum, který je konkurenceschopný i v mezinárodním prostředí. Svými zkušenostmi bych rád přispěl k tomu, aby zdejší vědci dostali své nápady a výsledky výzkumu i na mezinárodní byznysové pole. Mám v tomto světě dobré kontakty, které mohu využít. Důležité je i to, že přenos výsledků do praxe berou velmi vážně i v CATRIN, což není v akademickém prostředí vždy samozřejmé. To vše jsou, společně s trpělivou a systematickou prací, nezbytné předpoklady pro to, abychom v tomto úsilí uspěli.

V jakých oblastech zdejšího výzkumu vidíte pro komercializaci největší potenciál?

Řeší se zde celá řada globálních společenských problémů. Od energetické krize, přes potřebu nových nanomateriálů, geneticky modifikované rostliny až po biomedicínský výzkum. Pracuje tu mezinárodní tým a výzkum je na špičkové úrovni. Věřím, že tu najdu ty správné partáky, s nimiž budeme pracovat na tom, aby se CATRIN i v oblasti komercializace výzkumu posunula.

Co vás tedy v nejbližší době čeká?

V současné době pracuji na detailní analýze současného stavu. Tedy jaké jsou vize instituce, výzkumné cíle, záměry i výsledky. S tím samozřejmě souvisí i činnost grantového oddělení, tedy jaké projekty se píšou, s jakými partnery. Jednoduše řečeno, potřebuji zjistit, kdo co umí, jak přemýšlí a kam míří. Poté bude možné připravit strategii. Chci vědcům nastavit zrcadlo byznysu, tedy jaká jsou očekávání firem a co je k čemu dobré. Rád bych také vědcům ukázal, jak vlastně o valorizaci technologií přemýšlet. Že nejde jen o to založit si spin-off nebo udělat pro firmu nějakou službu. Chci jim vysvětlit, jak systém

funguje a jakou roli v něm mohou hrát. Dnes už nestačí být jenom vědec, ale důležité jsou i jejich manažerské dovednosti, schopnost organizovat si svůj čas a podobně. To je další střípek v obraze profesionálního vědce. Vědec ale nemůže dotáhnout výsledek výzkumu do úspěšného byznysu úplně sám, ani to po něm nikdo nemůže chtít. Jeho řemeslo je to, že umí přijít na nečekané a nové věci. Řemeslem centra transferu technologií je identifikovat problém, na který mají vědci řešení, a toto řešení partnerovi doručit.

V jednom z rozhovorů jste uvedl, že je velmi důležité nastavit vědcům správná očekávání. Takže jaká očekávání by vědci v CATRIN měli mít?

Já uplatňuji pravidlo, které jsem naznačil výše. Tedy, že lidé by měli dělat to, v čem jsou dobří. Takže vědec by měl být perfektní ve vědě a na mně je ho následně propojit s těmi, kteří třeba dokáží udělat z toho nápadu zajímavý produkt a iniciovat tuto cestu. Protože vědec obvykle nenabízí hotový produkt a nemůže perfektně znát potřeby trhu. K tomu potřebujeme najít partnery, kteří tyto procesy sledují a dokáží vystavět úspěšný produkt.

Takže oddělení transferu nebo valorizace technologií by měla být nezbytnou součástí výzkumných institucí?

Já jsem vlastně nikdy moc neřešil, jaký v tomto funguje celonárodní systém. Spíš jsem se zaměřoval na to, jak já k tomu můžu přispět svými zkušenostmi. Ale najednou vnímám, že se tímto tématem zabývá spousta lidí a je dobře, že o tom přemýšlí. Sleduji změnu v přístupu k těmto otázkám, ale jestli CATRIN odpovídá běžné praxi v jiných tuzemských výzkumných institucích, nevím.

K jakým konkrétním zlepšením byste v CATRIN rád přispěl? Je to více spin-off společností, prodaných licencí?

V CATRIN bychom měli mít pokryty všechny valorizační aktivity výzkumu, tedy od samotného špičkového publikování přes poradenství a smluvní výzkum až k prodeji licencí. To bude důkazem toho, že přizpůsobujeme svoje aktivity společenským potřebám. A pokud založíme další spin-off, který generuje zisk, bude to taková třešnička na dortu a lakmusový papírek k potvrzení toho, že to děláme dobře.

Donedávna jste byl jakýmsi prostředníkem mezi firmami a akademickou sférou, nyní jste na jedné z těchto stran. V čem vidíte výhody, případně nevýhody?

Má práce se moc lišit nebude, ale za přínos považuji to, že budu moci lépe pochopit a zblízka sledovat, jak vlastně ty nápady vznikají, jaká cesta k výsledku vede. Díky vedení CATRIN, které naslouchá a je velmi otevřené, budu mít možnost ovlivnit ekosystém, který napomáhá ke vzniku nových myšlenek a nápadů. Nechci být pasivní a říkat – ukažte, co tady máte, a já vám s tím třeba pomůžu. Doufám, že budu moci věci ovlivnit už v ranějších fázích vývoje a společně s vědci dokážeme navrhnout výzkum tak, aby měl šanci se uplatnit na trhu. Myslím si, že pořád zůstávám tím mostem mezi trhem a akademikou. Ale možnost vstupovat do toho procesu výrazně dříve je určitě výhodou.

Máte ambice proniknout i na zahraniční trhy?

Firem, které jsou schopné si sáhnout po výzkumu a přicházet s novými produkty a inovacemi je všeobecně málo. Když k tomu vezmete do úvahy velikost českého trhu, je odpověď jednoduchá – stoprocentně míříme do zahraničí.

Jak se tam chcete dostat?

Máme tu spoustu mezinárodních projektů s řadou zahraničních partnerů. V CATRIN je i řada vědců s bohatými kontakty. Na tom můžeme stavět a tuto síť rozvíjet. Mohu využít i své zahraniční kontakty, ať už jde o partnery z různých konzultačních firem nebo o kolegy, s nimiž jsem pracoval ve Velké Británii a dnes jsou rozesteti po celém světě. Pořád spolu komunikujeme, protože máme kupodivu všichni úplně stejné problémy. Sdílíme své zkušenosti a umíme si pomoci.

Skutečně máme v této oblasti stejné problémy jako ve Finsku, Nizozemsku či Kanadě?

Některé nové technologie mohou být tak disruptivní, že pro ně trh neexistuje a musíte vystavět nový a získat klienty. To je jedna z bariér, se kterou se potýkáme úplně všichni. Máme něco zcela nového a nevíme, kde a jak to uplatnit. Není firma, která to už vyrábí. Jindy zase firmy existují, ale jakoby jim určitá setrvačnost nebo neochota bránily přijmout novinku, přestože by mohla být levnější, ale vyžadovala by nějakou vstupní investici. Někdy je to jen neochota měnit něco, co léta fungovalo. Tyto problémy jsou všude obdobné.

Takže to chce vizionáře nejen na straně vědců, ale firem?

Je fakt, že když se majitel firmy rozhodne – toto chci, protože tomu věřím – pak to jde snáze. Samozřejmě velmi důležitá je i důvěra, že výsledek od akademiků dostane. Je potřeba mít někoho uprostřed, kdo se věnuje čistě té spolupráci a jejímu řízení. Firmy často nemají nastaveny inovační strategie a neumí reagovat na veliké změny na trhu, jichž jsme v poslední době svědci. A přitom spolupráce s vědci a s vědou vždy přináší nové příležitosti a cestu na nové trhy. Věřím, že v tomto oboru uspějí jen ti, kteří jsou „v obraze“ a nebojí se s vědci inovovat.

Vratme se od firem k univerzitnímu prostředí. Často se mluví o tom, že valorizace výzkumu je slabou stránkou tuzemských univerzit, až na čestné výjimky. V čem vy vidíte největší problém a jak z toho ven?

Když se podíváte na to, z čeho je složená mzda vědce, který žije rodinu, tak tam valorizace rozhodně žádnou významnou roli nehraje. Pokud jsem pragmaticky uvažující člověk, řeším to, co mě uživí. Což je dnešní forma hodnocení vědy, tedy publikace a také patenty, i když třeba nedávají smysl. Pokud nejsem finančně motivovaný k tomu, abych někomu prodal službu nebo produkt, proč bych to dělal? V tomto systému pak potřebujete vizionáře, kteří chtějí, aby jejich práce měla reálný dopad. Nejdůležitější je nemuset dělat vědu užitečnou, ale mít chuť dělat vědu užitečnou. A v praktickém využití výsledků své práce najít vrchol seberealizace.

Přetištěno z: <https://www.catrin.com/cs/aktuality/nejdulezitejsi-je-mit-chut-delat-vedu-uzitecnou/>

I. N.